НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Центр правового забезпечення розвитку науки і технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням вченої ради
Науково-дослідного інституту
інтелектуальної власності НАПрН України
від 29 вересня 2026 р., протокол № 10

Голова вченої ради, д.ю.н., проф.

_____ **Анатолій КОДИНЕЦЬ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПАТЕНТНОГО ПРАВА»

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень

галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва)

спеціальність **D8 «Право»**
(шифр і назва)

вид дисципліни **обов'язкова**
(обов'язкова / за вибором)

розробник: провідний науковий співробітник відділу промислової власності і комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, кандидат юридичних наук, старший дослідник **Дорошенко Олександр Федорович**
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2026

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми патентного права» призначена для підготовки фахівців за спеціальністю D8 «Право» та вивчається здобувачами вищої освіти на 2 році навчання в аспірантурі НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Курс розрахований на поглиблене вивчення проблем патентного права, що випливають із особливостей національного законодавства у сфері промислової власності, які відрізняють останнє від сучасних тенденцій, зокрема від законодавства Європейського Союзу стосовно охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки.

Предмет курсу складають: особливості охорони та захисту прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки в Україні в порівнянні з країнами Євросоюзу; додаткова охорона прав на винаходи; обмеження прав на винаходи та корисні моделі; дії, що не визнаються порушенням прав; застосування принципу вичерпання прав; застосування адміністративних процедур визнання недійсними прав на об'єкти промислової власності.

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, рівень вищої освіти	
Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність	D8 «Право»
Рівень вищої освіти	третій (освітньо- науковий) рівень
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	30
Кількість кредитів EKTS	1
Кількість модулів	1
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для заочної форми навчання	
Рік підготовки	2
Семестр	3
Лекційні заняття	6
Практичні, семінарські заняття	2
Самостійна робота	22
Кількість тижневих аудиторних годин	–

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння знань в галузі патентного права, які надають можливість аспірантам аналізувати стан та

недоліки національного законодавства у сфері промислової власності, а також розроблювати у подальших дослідженнях шляхи його удосконалення та наближення до європейських стандартів.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Завдання вивчення даного курсу полягає у засвоєнні аспірантами знань про: джерела правового регулювання патентного права та роль судової практики; особливості виникнення та здійснення прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки в Україні та країнах Європейського Союзу; національні та міжнародні підходи до надання додаткової правової охорони винаходам, об'єктами яких є лікарські засоби; доцільність (необхідність) обмеження прав на об'єкти патентного права, зокрема примусове ліцензування; переваги і недоліки існуючих принципів вичерпання права, судових та адміністративних процедур визнання недійсними прав.

Аспіранти повинні виконувати письмові роботи і розв'язувати задачі до практичних занять відповідно до навчального плану. З метою самоконтролю слухачам доцільно розв'язувати задачі з програми курсу, складати проекти відповідних документів (нормативні акти, договори, позовні заяви тощо).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

− джерела правового регулювання патентного права та роль судової практики;
− форми правового регулювання патентних відносин;
− поняття, правову природу та види патентів;
− порядок одержання патенту;
− поняття міжнародної заявки та пріоритет;
− порядок проведення експертизи заявки на винахід (корисну модель), промисловий зразок;
− порядок реєстрації і видачі патенту;
− особливості правової охорони окремих винаходів (корисних моделей), промислових зразків (секретний винахід, службовий винахід);
− особисті немайнові та майнові права суб'єктів патентного права; дії, які не визнаються порушенням прав власника патенту;
− порядок припинення дії патенту та визнання його недійсним;
− національні та міжнародні підходи до надання додаткової правової охорони винаходам;
− порядок та особливості обмеження прав на об'єкти промислової власності, зокрема примусове ліцензування;
− принципи вичерпання прав, прийняті в Україні та країнах Євросоюзу.

Вміти:

− правильно застосовувати законодавство, що регулює порядок розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
− розроблювати проєкти змін до нормативних актів, що регулюють правовідносини у сфері промислової власності;

− складати проекти процесуальних документів (позовні заяви, заяви про забезпечення позову, заяви про забезпечення доказів, клопотання тощо);

− аналізувати практичні ситуації, що виникають у правозастосовній практиці.

2.3. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними компетентностями

№ з/п	Програмна компетентність	Відповідність дисципліни компетентності
	ЗК – загальні компетентності	
ЗК01	*Здатність генерувати нові ідеї (креативність)*	+
ЗК02	*Здатність розробляти наукові проєкти та управляти ними*	+
ЗК03	*Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору*	+
ЗК04	*Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.*	+
	СК – спеціальні (фахові) компетентності	
СК01	*Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей*	+
СК02	*Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій*	+
СК03	*Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих*	+
СК04	*Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності*	
СК05	*Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати*	+

	можливі наслідки їх реалізації	
СК06	*Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права*	+
СК07	*Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання*	+

2.4. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (Знання (Зн1); Уміння/навички (Ум1, Ум2, Ум3); Комунікація (К1, К2); Відповідальність та автономія (АВ1, АВ2))		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	**Результат навчання**			
Зн1	*Знати*: - знати джерела правового регулювання патентного права та роль судової практики; - форми правового регулювання патентних відносин; - поняття, правову природу та види патентів; - порядок одержання патенту; - поняття міжнародної заявки та пріоритет; - порядок проведення експертизи заявки на винахід (корисну модель), промисловий зразок; - порядок реєстрації і видачі патенту; - особливості правової охорони окремих винаходів (корисних моделей), промислових зразків (секретний винахід, службовий винахід); - суть особистих немайнових та майнових прав суб'єктів патентного права;	*лекція, семінарське заняття, самостійна робота*	*Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач*	*30%*

	- дії, які не визнаються порушенням прав власника патенту; - порядок припинення дії патенту та визнання його недійсним; - національні та міжнародні підходи до надання додаткової правової охорони винаходам; - порядок та особливості обмеження прав на об'єкти промислової власності, зокрема примусове ліцензування; - принципи вичерпання прав, прийняті в Україні та країнах Євросоюзу.			
Ум1	*Вміти:* - оцінювати та визначати роль й призначення об'єктів патентного права, суть прав інтелектуальної власності, що ними надаються; - досліджувати та робити висновки щодо змісту правових концепцій, доктрин тлумачення сутності прав на об'єкти патентного права; - аналізувати особливості становлення системи правового регулювання відносин інтелектуальної власності у сфері патентного права	*Лекція, семінарське заняття, самостійна робота*	*Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач*	*20%*
К1	Грамотно і точно *формулювати та висловлювати* свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати та брати участь в аргументованій професійній дискусії при аналізі об'єктів патентного права	*Семінарське заняття, самостійна робота*	*Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач*	*15%*
К2	*Брати участь в обговоренні* дискусійних питань	*Семінарське заняття,*	*Експрес*	*10%*

	правозастосування; правової охорони й захисту прав інтелектуальної власності на об'єкти патентного права	*самостійна робота*	*опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач*	
АВ2	*Аналізувати* інформацію з першоджерел, оцінювати її з позицій наступності та новизни, використовувати сучасні інформаційні технології і бази даних при визначенні специфіки охорони об'єктів патентного права, розуміти засади патентного пошуку. *Визначати та досліджувати* проблеми правового регулювання набуття прав на об'єкти патентного права, реалізації таких прав, захисту таких прав, у тому числі в міжнародно-правовому та європейсько-правовому розрізі; *здійснювати пошук* шляхів удосконалення патентного права. *Формувати* правові позиції для розв'язання проблем і практичних ситуацій у сфері охорони об'єктів патентного права	*лекція, семінарське заняття, самостійна робота, експрес опитування, підсумкова контрольна робота*	*Експрес опитування, тестування, доповіді, розв'язання задач, наукова робота*	*25%*

2.5. Відповідність результатів навчання компетентностям дисципліни

Результати навчання	Компетентності										
	Загальні компетентності				Спеціальні компетентності						
	ЗК01 (Зн1; Ум1; К1, АВ1, АВ2)	**ЗК02** (Зн1; К1, К2)	**ЗК03** (Ум1; АВ1)	**ЗК04** (Ум2; К1, К2; АВ1)	**СК01** (Зн1; Ум1; К1, АВ1, АВ2)	**СК02** (Ум2, Ум3; К2)	**СК03** (Зн1; К1, К2; АВ2)	**СК04** (Ум2, Ум3; АВ1)	**СК05** (Зн1; Ум1; АВ1)	**СК06** (Зн1; Ум1; К2, АВ1)	**СК07** (Зн1; Ум1; АВ1)
РН01 *Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій*			+	+	+		+		+		+
РН02 *Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях*		+			+	+					+

РН03 *Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права*	+				+	+	+			+	+
РН04 *Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.*	+		+		+	+				+	+
РН05 *Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і*			+		+	+					+

методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.											
РН06 *Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.*	+		+			+	+	+	+		
РН07 *Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності*					+			+		+	
РН08 *Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проєктами, які дають можливість створювати законопроєктну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі*	+	+		+	+	+	+		+	+	+

наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів											
РН09 *Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін*				+			+				
РН10 *Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження*	+	+			+	+		+		+	+
РН11 *Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах*			+	+	+	+		+		+	

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Особливості охорони та захисту прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки в Україні в порівнянні з країнами Євросоюзу. Зобов'язання України згідно з Угодою про асоціацію.

Тема 2. Додаткова охорона прав на винаходи. Сертифікат додаткової охорони. Обмеження прав на винаходи та корисні моделі. Примусові ліцензії. Примусове ліцензування за рішенням уряду. Відмова від права за надзвичайних обставин (waiver).

Тема 3. Дії, що не визнаються порушенням прав. Право попереднього користування. Застосування положення Болар. Принципи вичерпання прав.

Тема 4. Судова та адміністративна процедури визнання недійсними прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Функції Апеляційної палати.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Заочна форма навчання (кількість годин)			
	усього	у тому числі		
		лекції	семінари	самостійна робота
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Особливості охорони та захисту прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки в Україні в порівнянні з країнами Євросоюзу. Зобов'язання України згідно з Угодою про асоціацію.	6	2	–	4
Тема 2. Додаткова охорона прав на винаходи. Сертифікат додаткової охорони. Обмеження прав на винаходи та корисні моделі. Примусові ліцензії. Примусове ліцензування за рішенням уряду. Відмова від права за надзвичайних обставин (waiver).	10	2	2	6
Тема 3. Дії, що не визнаються порушенням прав. Право попереднього користування. Застосування положення Болар. Принципи вичерпання прав.	8	2	–	6
Тема 4. Судова та адміністративна процедури визнання недійсними прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Функції Апеляційної палати.	6	–	–	6
Усього годин	**30**	**6**	**2**	**22**

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Заочна форма (кількість годин)
1	Тема 1. Особливості охорони та захисту прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки в Україні в порівнянні з країнами Євросоюзу. Недоліки діючої правової концепції охорони корисної моделі. Зобов'язання України згідно з Угодою про асоціацію. Поняття оригінальності промислового зразка.	–
2	Тема 2. Додаткова охорона прав на винаходи. Сертифікат додаткової охорони. Відповідність норм патентного законодавства та законодавства про лікарські засоби.	2
3	Тема 3. Дії, що не визнаються порушенням прав. Право попереднього користування. Зміст положення Болар та перспективи застосування його в інтересах національних виробників Принципи вичерпання прав.	–
4	Тема 4. Судова та адміністративна процедури визнання недійсними прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Функції Апеляційної палати.	–
Усього:		**2**

6. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт	Заочна форма (кількість годин)
1	Тема 1. Особливості охорони та захисту прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки в Україні в порівнянні з країнами Євросоюзу. Недоліки діючої правової концепції охорони корисної моделі. Зобов'язання України згідно з Угодою про асоціацію. Поняття оригінальності промислового зразка.	4
2	Тема 2. Додаткова охорона прав на винаходи. Сертифікат додаткової охорони. Обмеження прав на винаходи та корисні моделі. Примусові ліцензії. Примусове ліцензування за рішенням уряду.	6
3	Тема 3. Дії, що не визнаються порушенням прав. Право попереднього користування. Зміст положення Болар. Принципи вичерпання прав.	6
4	Тема 4. Процедура визнання недійсними прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Доцільність прийняття адміністративної процедури.	6
Усього:		**22**

7. Методи навчання

У ході викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

− формування у аспірантів інтересу до пізнавальної діяльності й відповідальності за навчальну працю;

− стимулювання інтелектуальної діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру).

Також застосовуються методи, пов'язані з контролем за навчальною діяльністю аспірантів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження, практичне заняття.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та перевірки результатів самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості слухачів до виконання конкретної роботи. Поточний контроль здійснюється шляхом усного опитування, виконання завдань та вирішення питань із практичних проблем. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання шляхом проведення заліку.

9. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів

Поточний контроль та самостійна робота				Підсумковий контроль (залік)	Сума
Модуль 1					
Т1	Т2	Т3	Т4		
20	20	10	10	40	100

** у таблиці зазначено максимальну кількість балів*

*** Т1, Т2, Т3, Т4- теми модуля.*

Орієнтовні форми контролю знань на лекціях і семінарських заняттях та їх оцінка:

− експрес-опитування – до 3 балів;

− доповідь (повна відповідь на питання) – до 5 балів;

− доповнення відповіді – до 2 балів;

− участь у дискусії – до 2 балів;

− виконання індивідуального завдання – до 5 балів;

− вирішення задачі – до 5 балів;

− мінімальний бал за участь в семінарському занятті – 1.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82 – 89	добре	
74 – 81		
64 – 73	задовільно	
60 – 63		
35 – 39	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Монографії:

− Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч.закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 696 с.

− Право інтелектуальної власності: Академічний курс / За ред. О.А. Підопригори, О. Д. Святоцького. — Вид. друге, перероб. та доповн. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2004.

− Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю. М. Капіци: кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В. П. Воробйов та ін. — К.: Видавничий Дім «Слово», 2006.

− Право інтелектуальної власності : підручник / О. С. Юнін, К. Р. Резворович, М. П. Юніна та ін. - Дніпро : ДДУВС, 2025. - 148 с.

− Цивільний кодекс України. Книга IV. Право інтелектуальної власності : науково-практичний коментар / О. В. Коротюк. – К. : ОВК, 2024. – 340 с.

− Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796с.

− Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 2. Особлива. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 948 с.

− Кондратюк С. В. Зловживання правами на винахід, що стосується лікарського засобу, в Україні та ЄС: монографія / Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К., 2026. 160 с.

− Проблеми теорії і практики захисту права інтелектуальної власності: монографія / Шабалін А. В., Штефан О. О.; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К., Інтерсервіс, 2026. 84 с.

Спеціальна література та публікації:

− Андрощук Г.О. Секретні винаходи: проблеми експертизи заявок. Наука, технології, інновації. 2025. №1. С.79-93. DOI: http://doi.org/10.35668/2520-6524-2025-1-09

− Андрощук Г.О. Дорошенко О.Ф., Работягова Л.І. Патентування винаходів, створених з використанням штучного інтелекту: проблеми теорії та практики. Інформація і право. №1/2024. С. 110-124.

− Вавженчук С.Я., Дорошенко О.Ф. Реалізація нетрадиційної конструкції «недійсність прав інтелектуальної власності» в судовому та позасудовому порядку захисту прав: сучасний стан та перспективи. Проблеми законності. 2025. № 3 (вип.170). С.36-53. DOI: 10.21564/2414-990X.170.340457

− Вавженчук С.Я. Конструкція «визнання прав інтелектуальної власності недійсними» як спосіб захисту права: трагічний досвід катарсису. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2025. № 3. С. 53-60. DOI: https://doi.org/10.33731/32025.338968

− Гоменюк А.О. Дія норм про додаткову охорону прав на винаходи у часі: прогалини законодавчого регулювання. Медичне право. 2024. №2. С.17-28. DOI: https://doi.org/10.25040/medicallaw2024.02.017

− Коваль І., Глазков Є. Щодо захисту прав та інтересів за договором про передання прав на об’єкти промислової власності. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2026. №2. С. 298-306. DOI: https://doi.org/10.33731/tpip.2026.2.1

− Кодинець А.О., Дорошенко О.Ф., Волинець І.П., Дорожко Г.К., Петренко В.О., Білецький В.В. Додаткова охорона прав інтелектуальної власності на лікарські засоби. *Медичні перспективи.* 2023. Т. 28, No 3. С. 180-189. DOI: https://doi.org/10.26641/2307-0404.2023.3.289223

− Кодинець А.О., Дорошенко О.Ф., Волинець І.П., Дорожко Г.К., Петренко В.О., Білецький В.В., Федорова Н.В. Тенденції зловживання патентними правами на лікарські засоби на прикладі США (огляд літератури). Медичні перспективи. 2026. Т. 31, № 1. С.237-246 DOI: https://doi.org/10.26641/2307-0404.2026.1.356982

− Кодинець А. О. Захист прав інтелектуальної власності апеляційною палатою національного органу інтелектуальної власності. Прикарпатський юридичний вісник. 2025. № 5 (64), 2025. С.41-47. DOI: https://doi.org/10.32782/pyuv.v5.2025.8.

− Кондик, Д. (2026) Імплементація положень Регламенту про торговельну марку ЄС у національне законодавство України: проблеми та перспективи. Теорія і практика інтелектуальної власності № 2 / 2026 № 2/2026, с. 111-120. URL: https://doi.org/10.33731/tpip.2026.2.10

− Мироненко Н. До питання удосконалення формування та діяльності Апеляційної палати НОІВ у контексті реформування законодавства у сфері інтелектуальної власності. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2026. № 2. С. 57-67. https://doi.org/10.33731/tpip.2026.2.4

− Мироненко Н. Предмет правового регулювання при систематизації законодавства у сфері промислової власності. Теорія і практика

інтелектуальної власності. 2024. № 2. С. 45-54

− Пашков В. Правове регулювання примусового ліцензування щодо лікарських засобів у країнах ЄС: досвід Німеччини. Медичне право. 2024. № 2 (34). С. 37-44. URL: https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/view/85/82

− Тверезенко О.О. Процедура відмови від винаходів, корисних моделей, промислових зразків та торговельних марок за законодавством України та ЄС. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. № 11. С. 102-106. DOI https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-11/20

Нормативно-правові акти:

− Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР, в редакції від 01 січня 2020 р.

− Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV, в редакції від 05 серпня 2026 р.

− Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV, в редакції від 05 серпня 2026 р.

− Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII, в редакції від 24 квітня 2026 р.

− Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV, в редакції від 01 січня 2026 р.

− Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 року № 3687-XII, в редакції від 26 лютого 2026 р.

− Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15 грудня 1993 року № 3688-XII, в редакції від 26 лютого 2026 р.

− Закон України «Про лікарські засоби» від 4 квітня 1996 року № 123/96-ВР (зі змінами).

− Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 року № 848-VIII (зі змінами).

− Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар» від 15 травня 2025 р. №4454-IX.

− Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) від 15.04.1994.

− Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом № 1678-VII від 16.09.2014.

− Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року (переглянута у Брюсселі 14 грудня 1900 р., у Вашингтоні 2 червня 1911 р., у Гаазі 6 листопада 1925 р., у Лондоні 2 червня 1934 р., у Лісабоні 31 жовтня 1958 р., у Стокгольмі 14 липня 1967 р., змінена 2 жовтня 1979 р.)

− Директива 98/44/ЄЕС Європейського Парламенту та Ради від 06.07.1998 про правову охорону біотехнологічних винаходів.

− Регламент (ЄС) №1610/96 Європейського парламенту та Ради від 23.07.1996 про запровадження свідоцтва додаткової охорони для засобів захисту рослин.

− Регламент (ЄС) №469/2009 Європейського парламенту та Ради від 06.05.2009 про запровадження свідоцтва EU acquis, що підлягають транспонуванню додаткової охорони для лікарських засобів.

− Регламент (ЄС) 2019/933 Європейського парламенту та Ради від 20.05.2019, яким вносяться зміни до Регламенту (ЄС) № 469/2009 щодо сертифіката додаткової охорони для лікарських засобів.

− Регламент (ЄС) №1901/2006 Європейського парламенту та Ради від 12.12.2006 щодо лікарських засобів для педіатричного використання та про внесення змін до Регламенту (ЄЕС) № 1768/92, Директиви 2001/20/ЄС, Директиви 2001/83/ЄС і Регламенту (ЄС) № 726/2004.

− Регламент (ЄС) № 816/2006 Європейського Парламенту та Ради від 17.05.2006 щодо примусового ліцензування патентів, пов'язаних із виробництвом фармацевтичних продуктів для експорту до країн, які мають проблеми у сфері охорони громадського здоров'я.

− Правила складання, подання та проведення експертизи заявки на винахід і заявки на корисну модель, затверджені Наказом Міністерства економіки України від 09 вересня 2024 року № 23301.

− Правила складання і подання заявки на промисловий зразок та проведення експертизи заявки на промисловий зразок і міжнародної реєстрації промислового зразка, затверджені Наказом Міністерства економіки України від 07 березня 2024 року № 6237.

− Порядок розгляду клопотання про додаткову охорону прав на винахід, затверджений Наказом Міністерства економіки України 19 березня 2025 року № 1803.

− Регламент Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності, затверджений Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 02 березня 2021 року № 433. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-21#n10

− Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування», затверджені Постановою Верховної Ради України від 27 червня 2007 р. № 1243-V. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1243-v

− УКРНОІВІ. Роз'яснення IP офісу щодо строків чинності патентів на винаходи. 2023. URL: https://nipo.gov.ua/roziasnennia-stroky-patentiv-vynakhody/?fbclid=IwAR0HbCGQ2TkUP-jdW5iHNiSx3HrzaWpmeAwnNuR5EgBqu6ppWm0l9KNfltU

− УКРНОІВІ. Пропозиції щодо імплементації окремих положень ACQUIS ЄС у сфері патентів і корисних моделей. 2025. URL: https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/09/web-propos-ACQUIS-EU-patenty-KM.pdf

Судова практика:

− Постанова Верховного Суду України від 08 грудня 2022 року. Справа № 910/17860/21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/107746533

− Постанова Верховного Суду від 01 грудня 2022 року. Справа №910/10855/20. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/107676653

− Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду

цивільних і кримінальних справ від 01.03.2013 № 3 «Про деякі питання юрисдикції загальних судів та визначення підсудності цивільних справ». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0003740-13

− Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 4 червня 2010р. «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав». URL: http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/3adf2d0e52f68d76c2256c080037bac9/925cb195f3f0bf70c225774200286bfd?OpenDocument

− Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України «Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів» від 20 травня 2013 року № 8. URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0008760-13

− Постанова Пленуму Вищого господарського суду від 17.10.2012 р. № 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12

− Постанова Вищого арбітражного суду України N 04-1/5-7/82 від 05.06.2000р. «Про питання захисту авторських прав в Інтернеті». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v7_82800-00

− Постанова пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 № 4 "Про деякі питання практики призначення судової експертизи". URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-12

− Постанова пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 № 5 "Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності". URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005600-12

− Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання застосування норм ЦПК» № 10-72/0/4-13 від 16.01.2013.

− Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.06.2009р. № 5 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду».

− Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.06.2009р. № 2 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції».

− Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006р. № 9 «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову».

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 22.01.2007 №01-8/25 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v8_25600-07

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 14.12.2007р. №01-8/974 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_974600-07

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 06.05.2005р. №01-8/784 «Про практику застосування господарськими судами

законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0784600-05

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 31.05.2010р. №01-08/322 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)». URL: URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_322600-10

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 15.07.2010р. №01-08/415 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)». URL: URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_415600-10

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006р. №01-8/846 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_846600-06

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 27.06.2008р. №01-8/383/1 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v83_1600-08

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006р. №01-8/844 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію». URL: http://vgsu.arbitr.gov.ua/news/401/

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 13.07.2005р. № 01-8/1234 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об’єкти промислової власності». URL: http://vgsu.arbitr.gov.ua/news/391/

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 04.04.2012р. № 01-06/417/2012 «Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_417600-12

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 19.11.2013р. № 01-06/1658/2013 «Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1658600-13

− Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 21.08.2008 р. № 01-8/498 «Про атестованих судових експертів з питань, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, та науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_498600-08

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 20.02.2007р. № 01-8/91 «Про нормативно-правові акти, що регулюють питання, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v8_91600-07

− Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 14.02.2007р. № 01-8/78 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v8_78600-07

− Огляд практики Верховного Суду у спорах щодо захисту прав інтелектуальної власності (окремі питання). Рішення, внесені до ЄДРСР, за січень 2019 року – березень 2021 року. С. 43-56. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/intel_vlasnist_27_05_2021.pdf

Інформаційні ресурси:

− Верховна Рада України. URL: http://www.rada.gov.ua

− Верховний Суд. URL: http://www.supreme.court.gov.ua

− Кабінет Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua

− Міністерство юстиції України . URL: http://www.minjust.gov.ua

− ДО «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (IP офіс). URL: https://nipo.gov.ua/

− Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України. URL: http://www.ndiiv.org.ua

− Інформаційно-пошукова системи по законодавству «Ліга». URL: http://www.liga.kiev.ua/

− Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: www.reyestr.court.gov.ua

− http://www.nau.kiev.ua/

− www.lawukraine.com

− www.pravovik.com.ua

11. Останні публікації викладача курсу:

1. Кодинець А.О., **Дорошенко О.Ф.,** Волинець І.П., Дорожко Г.К., Петренко В.О., Білецький В.В., Федорова Н.В. Тенденції зловживання патентними правами на лікарські засоби на прикладі США (огляд літератури). *Медичні перспективи*. 2026. Т. 31, № 1. С.237-246 https://doi.org/10.26641/2307-0404.2026.1.356982 (Scopus).

2. Вавженчук С.Я., **Дорошенко О.Ф.** Реалізація нетрадиційної конструкції «недійсність прав інтелектуальної власності» в судовому та позасудовому порядку захисту прав: сучасний стан та перспективи. *Проблеми законності.* 2025. № 3 (вип.170). С.36-53. DOI: 10.21564/2414-990X.170.340457

3. Кодинець А.О., **Дорошенко О.Ф.**, Волинець І.П., Дорожко Г.К., Петренко В.О., Білецький В.В. Зловживання патентними правами на

лікарські засоби в умовах воєнного стану. *Медичні перспективи.* 2024. Т. 29. № 4. С. 237-246. DOI: https://doi.org/10.26641/2307-0404.2024.4.319395 (Scopus, Emerging Sources Citation Index (Web of Science)). URL: https://medpers.dmu.edu.ua/en/indexing.

4. Андрощук Г.О. **Дорошенко О.Ф.**, Работягова Л.І. Патентування винаходів, створених з використанням штучного інтелекту: проблеми теорії та практики. *Інформація і право.* 2024. №1. С. 110-124. DOI: https://doi.org/10.37750/2616-6798.2024.1(48) (категорія «Б»)

5. Кодинець А.О., **Дорошенко О.Ф.**, Волинець І.П., Дорожко Г.К., Петренко В.О., Білецький В.В. Додаткова охорона прав інтелектуальної власності на лікарські засоби. *Медичні перспективи.* 2023. Т. 28, No 3. С. 180-189. DOI: https://doi.org/10.26641/2307-0404.2023.3.289223 (індексується в міжнародних базах даних: Scopus, Emerging Sources Citation Index (Web of Science*)* https://medpers.dmu.edu.ua/en/indexing).

6. Андрощук Г.О. **Дорошенко О.Ф.** Патентна програма pro bono: зарубіжний досвід для України. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2023. № 4-5. С. 51-60. DOI: https://doi.org/10.33731/4-52023.289640 (категорія «Б»)

7. Kirin R.S., **Doroshenko O.F.,** Dorozhko H.K., fnd Khomenko V.L. (2022). Problems and Prospekts of State Intellectual Property Inspectorate: Institutional and Legal Aspects. Science and Innovation.18(3), 95–108. DOI: https://doi.org/10.15407/scine18.03 (категорія «А»)

8. Дорошенко О.Ф., Работягова Л.І. Деякі аспекти встановлення критеріїв охороноздатності промислових зразків. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2021. № 1. С. 27–38. DOI: https://doi.org/10.33731/12021.234183 (категорія «Б»).

9. Методичні рекомендації з проведення судових експертиз та експертних досліджень промислових зразків : *науково-практичний посібник* / за наук. ред. **Дорошенка О. Ф**.; НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. К. : Інтерсервіс, 2021. 56 с. ISBN 978-966-999-194-2. URL: https://drive.google.com/file/d/1RpO4gjxySgPsd3Rwz00lUGd2KT-Kq_NY/view